

POŻAR

PORADNIK
NA WYPADEK POŻARU

RCB

Rządowe Centrum
Bezpieczeństwa

Warszawa, 2024 r.

Skład i realizacja
RZĄDOWE CENTRUM BEZPIECZEŃSTWA

RCB

Rządowe Centrum
Bezpieczeństwa

Wydanie I
Warszawa, 2024 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp
 - Czym jest pożar? – str.2
2. Podstawowe informacje o pożarze
 - Przyczyny pożarów – str.3
 - Rodzaje pożarów – str.4
3. Zapobieganie pożarom
 - Jak zabezpieczyć dom przed pożarem – str.5
 - Zapobieganie pożarom na zewnątrz – str.6
4. Co robić w przypadku wybuchu pożaru?
 - Powiadomienie służb – str.7
 - Gaszenie pożarów – str.8
 - Pożar w pomieszczeniu – str.9
 - Pożar w lesie – str.11
 - Pożar łąk – str.13
 - Skutki pożaru – str.14
5. Po pożarze
 - Wizyta u lekarza – str.15
 - Zgłoszenie szkód do ubezpieczyciela – str.15
 - Wsparcie psychologiczne – str.16
 - Ocena i analiza – str.16

1. WSTĘP

Požary stanowią jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla życia, zdrowia i mienia. Nawet małe zaniedbanie może prowadzić do katastrofalnych skutków, które wpływają na jednostki, rodziny i całe społeczności. Aby zminimalizować ryzyko pożarów oraz skutecznie reagować na ich wystąpienie, niezbędna jest odpowiednia wiedza i przygotowanie.

Czym jest pożar?

Požar to niekontrolowany proces spalania w miejscu, które nie jest do tego przeznaczone. Cechą pożaru jest jego niekontrolowany sposób rozprzestrzeniania się, co powoduje ogromne straty materialne, a przede wszystkim bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi oraz zwierząt.

2. PODSTAWOWE INFORMACJE

Przyczyny pożaru

Najczęstszą przyczyną pożaru jest przypadkowe bądź umyślne działanie człowieka, zwarcie lub wady instalacji elektrycznej i wyładowanie atmosferyczne – np.:

- podpalenie;
- niewłaściwe obchodzenie się z ogniem;
- pozostawienie otwartego ognia bez nadzoru (np. zostawienie zapalanej świeczki przed położeniem się spać);
- brak lub niewłaściwe urządzenie odgromowe tzw. piorunochron;
- brak instalacji uziemiającej;
- nieprawidłowa eksploatacja urządzeń elektrotermicznych – piecyków i farelek;
- nieprawidłowa eksploatacja przewodów kominowych – bez systematycznego ich czyszczenia może dojść do zapalenia się sadzy.

Sposób gaszenia pożaru zależy od tego, jaki jest jego rodzaj i co się pali. Dlatego, gdy jesteśmy świadkami pożaru pierwszą rzeczą jaką powinniśmy zrobić, to wezwać profesjonalną pomoc i zadzwonić na numer alarmowy 112.

Pożary dzielą się na 5 grup:

- A** pożar ciał stałych
- B** pożar cieczy palnych i substancji topiących się w wysokiej temperaturze
- C** pożar gazów palnych
- D** pożar metali
- F** pożary tłuszczów (grupa F zastąpiła grupę E, która dotyczyła materiałów pod napięciem elektrycznym)

3. ZAPOBIEGANIE POŻAROM

Jak zabezpieczyć dom przed pożarem?

Przyczyną pożarów w domu często jest nasza niefrasobliwość – niedopałek papierosa, niesprawna instalacja elektryczna, czy nieprawidłowo eksploatowana instalacja kominowa.

Dlatego:

- warto mieć w domu **sprawną gaśnicę**, **koc przeciwpożarowy**, a przede wszystkim **czujnik dymu**;
- zadbaj o **sprawną instalację elektryczną**. Wyłącz też sprzęt elektroniczny, jeżeli nie jest używany;
- zamontuj **piorunochron**;
- utrzymuj czystość wokół sprzętu AGD, nie gromadź przedmiotów, które mogą podsycać pożar (np. makulatura, plastikowe butelki);
- regularnie **czyść przewody kominowe** (jeżeli w domu jest piec lub kominek);
- **ubezpiecz dom**. W przypadku pożaru, łatwiej będzie odbudować/odtworzyć utracone mienie.

POŻAR W LASACH I OBSZARACH NATURALNYCH

- nie pal ognisk w miejscach niedozwolonych;
- nie wyrzucaj niedopałków;
- bądź ostrożny z używaniem urządzeń grzewczych (np. grill).

- przestrzegaj przepisów i procedur bezpieczeństwa pożarowego;
- szybko reaguj na sygnały alarmowe;
- dbaj o porządek na swoim stanowisku pracy.

POŻAR W MIEJSCU PRACY

- przestrzegaj przepisów i procedur bezpieczeństwa pożarowego;
- unikaj ryzykownych zachowań;
- obserwuj i zgłaszaj zagrożenia obsłudze.

POŻAR W MIEJSCU UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

4. CO ROBIĆ W PRZYPADKU WYBUCHU POŻARU?

Powiadomienie służb

Jeżeli jesteś świadkiem pożaru, natychmiast wezwij straż pożarną → zadzwoń na numer 112!

Po zgłoszeniu się dyżurnego spokojnie i wyraźnie podaj:

- swoje imię i nazwisko, numer telefonu;
- adres i miejsce, w którym jest pożar;
- co się pali,
- czy występuje zagrożenie dla życia i zdrowia ludzkiego;
- po podaniu informacji nie odkładaj słuchawki do chwili potwierdzenia przyjęcia zgłoszenia.

Pamiętaj, że nie wszystko co się pali można gasić wodą.

- Jeżeli palący się olej/tłuszcz polejemy wodą – wybuchnie! Dlatego, jeżeli nie mamy pewności jak się zachować, należy niezwłocznie opuścić miejsce zagrożenia i poczekać na straż pożarną.

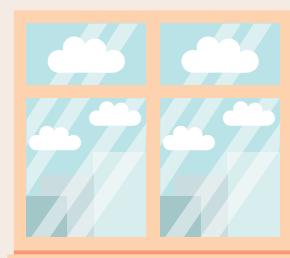
- Pod żadnym pozorem **NIE MOŻNA** gasić wodą urządzeń pod napięciem – może dojść do porażenia.

- Pożar jest podsycany przez dopływ tlenu. Aby go odciąć można np. przysypać ogień piaskiem, przykryć kocem gaśniczym lub niepalną tkaniną.

- Jeśli pali się w pomieszczeniu, należy zamknąć okna i drzwi – przeciąg podsyca ogień.

Gdy się pali:

1 Jak najszybciej opuść pomieszczenie. Nie zamykaj drzwi na klucz. Nie trać czasu na ratowanie rzeczy osobistych – ogień może odciąć ci drogę ucieczki. Jeżeli to możliwe, odłącz prąd i gaz. Pamiętaj – nie wolno otwierać okien, albowiem przez otwarte okna do ogarniętego pożarem pomieszczenia dociera tlen, który może spowodować rozprzestrzenienie się ognia.

2 Jeżeli w pomieszczeniu, w którym wybuchł pożar, jest dużo dymu poruszaj się nisko przy ziemi. Chroń drogi oddechowe chustką lub kawałkiem materiału.

3 Zaalarmuj niezwłocznie osoby, które znajdują się w strefie zagrożenia.

4 Wezwij straż pożarną.

5 Pomóż osobom zagrożonym.

6 Jeżeli widzisz poparzonego, natychmiast wezwij pogotowie. Do czasu przyjazdu ratowników połóż poszkodowanego na ziemi i okryj go. Nie zdejmuj z niego ubrania.

7 Jeśli zapaliło się na tobie ubranie, połóż się na ziemi i obracaj się/turlaj, aby zgasić płomienie.

8 Akcją ratowniczą do czasu przyjazdu strażaków kieruje kierownik zakładu/właściciel obiektu lub osoba najbardziej energiczna i opanowana.

9 Jeżeli nie bierzesz udziału w akcji ratowniczej, opuść miejsce zdarzenia.

10 Nie panikuj.

Człowiek odpowiada za ponad 90% pożarów lasów, dlatego wchodząc do lasu należy postępować rozważnie i odpowiedzialnie.

Podatność lasów na pożar zależy do pogody – im jest bardziej sucho, tym większe prawdopodobieństwo powstania pożaru. Gdy wilgotność ściółki leśnej spada poniżej 28% ryzyko jej łatwego zapalenia się znacznie wzrasta.

Pamiętaj! Las jest doskonałym materiałem palnym, dlatego:

- nie rozpalaj ognia poza miejscami wyznaczonymi;
- w parkach narodowych poruszaj się tylko po wyznaczonych szlakach;
- pojazdami mechanicznymi poruszaj się tylko oznakowanymi drogami;
- przestrzegaj zakazu wstępu do lasu.

Przed wyjściem do lasu sprawdź mapę zagrożeń pożarowych na stronie Instytutu Badawczego Leśnictwa lub w wydawanym codziennie przez RCB raporcie dobowym.

[Instytut Badawczy Leśnictwa](#)

[Raport dobowy RCB](#)

W przypadku utrzymywania się wysokich temperatur i zagrożenia pożarowego, wprowadzane są **okresowe zakazy wstępu do lasów.**

Aby to sprawdzić skorzystaj z mapy przygotowanej przez Lasy Państwowe.

[Mapa okresowych zakazów wstępu do lasu](#)

Stopnie zagrożenia pożarowego w lasach:

0 - brak zagrożenia,

I - zagrożenie małe,

II - zagrożenie średnie → bądź ostrożny,

III - zagrożenie duże (katastrofalne) → nie wolno rozpalać ognisk (nawet w miejscach wyznaczonych).

Pożar łąk

Pożary łąk są najczęściej wynikiem wypalania traw lub podpalenia. W ogniu życie traci wiele pożytecznych zwierząt, m.in. dżdżownice (które mają pozytywny wpływ na strukturę gleby i jej właściwości). Zdarza się, że giną także ludzie.

Gdy znajdziemy się na obszarze objętym ogniem, ucieczka jest bardzo trudna – prędkość rozprzestrzeniania się pożaru może wynosić ponad 20 km/h, podczas gdy szybki bieg to około 15 km/h.

Zgodnie z przepisami Kodeksu Wykroczeń, a także Ustawy o Ochronie Przyrody, wypalanie traw jest zabronione. Grozi za nie kara aresztu, ograniczenia wolności albo grzywna, nawet do 30 tysięcy złotych.

Niebezpieczny jest nie tylko ogień, ale także wysoka temperatura i dym. Zachłyśnięcie się bardzo gorącym powietrzem może spowodować poparzenia płuc. Dym stwarza największe zagrożenie → bardzo szybko rozprzestrzenia się po obiekcie, odcina drogi ewakuacji oraz powoduje zatrucia i poparzenia.

Straty materialne

- Zniszczenie mienia – budynki, pojazdy i inne wartościowe przedmioty mogą zostać całkowicie zniszczone.
- Straty finansowe – koszty odbudowy i naprawy są często ogromne.

Zagrożenie życia i zdrowia

- Utrata życia – pożary mogą prowadzić do śmierci.
- Obrażenia i poparzenia – ogień i dym powodują poważne obrażenia ciała.

Skutki ekologiczne

- Emisja toksycznych substancji – uwalnianie szkodliwych gazów do atmosfery, wody, ziemi.
- Zniszczenie środowiska – utrata siedlisk dla roślin i zwierząt.

Konsekwencje społeczne

- Trauma i stres – pożar może powodować długotrwałe problemy psychiczne.
- Wpływ na społeczność – zniszczenie domów i miejsc pracy dezorganizuje życie codzienne.

Straty gospodarcze

- Przerwy w produkcji – zakłócenia działalności przedsiębiorstw prowadzą do strat ekonomicznych.

5. PO POŻARZE

Wizyta u lekarza

Każda osoba, która uczestniczyła w pożarze powinna zostać przebadana przez lekarza. Nawet jeżeli nie ma zewnętrznych obrażeń, wdychała dym, który może być toksyczny. Mogło także dojść do poparzenia dróg oddechowych.

Zgłoszenie szkód do ubezpieczyciela

Jeśli podczas pożaru twoje mienie zniszczono lub doznałeś uszczerbku na zdrowiu, jak najszybciej skontaktuj się ze swoim ubezpieczycielem. Dostarcz pełną dokumentację, w tym zdjęcia i raporty z oceny szkód lub informacje medyczne.

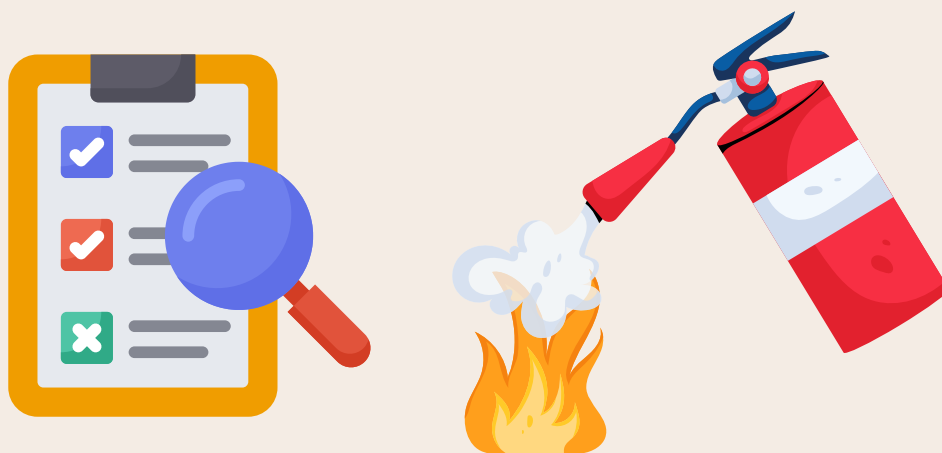
Wsparcie psychologiczne

Pomoc psychologiczna: Po pożarze możesz odczuwać stres, lęk lub inne problemy emocjonalne. Jeśli tego potrzebujesz, nie wstydź się poprosić o pomoc specjalistów.

Ocena i analiza

Upewnij się, że masz odpowiedni sprzęt przeciwpożarowy, taki jak gaśnice, czujniki dymu i systemy alarmowe.

RCCB

Rządowe Centrum
Bezpieczeństwa